

ئەركين ديالوگا درامايي د بەرجەستە كرنا نافەرۆكا حەيرانوكا كوردی دا

ئىبراهيم ئەحمەد سەمو* و مەكنون محەمەد تاهەر مقداد**

* پشكا زمانى كوردى، كوليژا پەروەردا بنیات، زانكویا دهوك، هەريما كوردستانى - عىراق

** پشكا زمانى كوردى، كوليژا پەروەردە/ناكرى، زانكویا دهوك، هەريما كوردستانى - عىراق

□

(مێژوويا وەرگرنا فەكولینى: 9 تەباخ، 2018، مێژوويا رەزامەنديا بەلافكرنى: 13 چریا دووی، 2018)

پوختە

بابەتى فێ فەكولینى بریتىيە ژ (ئەركين ديالوگا درامايي د بەرجەستە كرنا نافەرۆكا حەيرانوكا كوردیدا)، ل دەستپێكى مە بەحسى زارافى ديالوگى كرىيە، پاشان پشتى وەرگرنا چەند پیناسین ديالوگى، مە ديالوگ داىە نیاسین. لدویفدا مە بەحسى ئەركين ديالوگا درامايي كرىيە، تیدا مە ئاماژە ب بىر و بۆچوونین چەندین كەسین شەهەرەزا و بسپۆر ل دوور ئەركين ديالوگا درامايي كرىيە، كۆ هەر ئێك ژ وان لدویف هزرا خو ئەو ئەرك دەستپیشان كرىنە و پشتى وەرگرنا بىر و بۆچوونین وان، مە ئەركين ديالوگا درامايي د چەند خالە كاندا دەستپیشان كرىنە.

پشتى هنگى ئەو ئەركين مە بۆ ديالوگا درامايي دەستپیشانكرى، د نافەرۆكا حەيرانوكا كوردیدا خال ب خال ب ئوونە فە پراكتيك كرىنە.

د ئەنجامدا بۆ مە ديار بوو كۆ ديالوگا حەيرانوكى زوور ب باشى و ئاشكرایى هەمى ئەركين ديالوگا درامايي جى بە جى دكەت.

گرنگيا فێ فەكولینى ب شیوەیەكى گشتى د وى چەندى داىە كۆ د ئەنجامدا بۆ مە ديار دبیت كۆ حەيرانوك ل سەر بنیاتی ديالوگى هاتیە ئافاكرن.

پیشەكى

ديالوگا درامايي ب وى چەندى دەيتە جودا
كرن ژ ديالوگى د بەرەمەين ديتزين ئەدەبیدا، كۆ
د دراماییدا دبیتە ئەگەرى وى چەندى كۆ كرىارا
فەگيرانى كيم ببیت، و بقى چەندى ژى رۆلەكى
گرنگ د دەقى دراماییدا دبیت.
لبەر نەبوونا كرىارا فەگيرانى د حەيرانوكیدا و
ژ بەر وى چەندى كۆ ديالوگ ب تەمامى يا زالە
بسەر حەيرانوكیدا، ديالوگا دناف حەيرانوكى ژى تا

ديالوگ ب ئێك ژ رەگەزین سەرەكیين درامايي
دەيتە هژمارتن، ب شیوەیەكى كۆ زۆر بسپۆرین
فى بواری ئاماژە ب وى چەندى دكەن كۆ ئەو
ديالوگە گیانى ب دەقى درامايي د بەخشیت، ئانكۆ
دەقى درامايي بىي هەبوونا ديالوگى ب دەقەكى
مرى دەيتە هژمارتن.

وهك ئیك ژ سەره كیترین ره گەزین دەقی
درامایی، دیالوگا درامایی چەندین ئەركین گرنگ
جی به جی دكەت، ئەركین دیالوگا درامایی ژ
لایی چەندین بسپۆر و شارەزایی ئی بواری، ب
شیۆین جودا جودا هاتینە دەستیشانکرن.

(یاسین ره شید حەسەن) د ناما خو یا ماستەریدا
فان چوار ئەرکان بو دیالوگا درامایی دەستیشان
دكەت:

(1-ناساندنی ئەكتەر.

2-گوزارشت له بیروكەكان.

3-گەشە كردن به رووداو.

4-هاوکاری كردن له كاتی نمایشکردنی
دراماكەدا)⁽⁵⁾، هەروەسا د پەرتووكا (اناتومی و
ساختار درام)دا، ژ بلی دانەنیاسینا ئەكتەری،
دانەنیاسینا حالەتی سوزیی ئەكتەری و فەگواستنا
زانباریان و پیشقەبرنا بابەتی، ب ئەركین دیالوگی
هاتینە دیار كرن⁽⁶⁾، هەر د هەمان پەرتوكدا،
ئەركین دیالوگا درامایی بقی ئاوابی ژى ئاماژە پى
هاتینەدان:

(1-فەگواستنا زانباریان.

2-دانەنیاسینا ئەكتەران ب ریکا سەره دەریكرین
وان.

3-ئاراستە كرنا سەرنجی بو لایی دەستیشانكرنا
ریتمی.

4-دانەنیاسینا ناقرۆكا درامایی.

رادەیه كى زۆر هەمان روئی گرنگی دیالوگی دناؤ
دەقی دراماییدا دگپیت.

1-دیالوگ

1-1-زارافی دیالوگی:

زارافی (Dialogue) ژ دوو برگان پیک دەیت:
برگا (Dia) و برگا (Logue)، کو ((برگی (دیا)
دوو کەس، یان دوو قوئی ئەگەینەنی و (لوگ)یش
گفتگو یان دەمەتەقی⁽¹⁾، ئانکو ب واتایا ئاخفتن
دناقبەرا دوو کەسان یان زیدەتر دەیت.

1-2-پیناسا دیالوگی:

ژ لایی چەندین روشەنبیرین جیوازقە دیالوگ
هاتیه پیناسە کرن، کو ئەقین لخوای هەندەك ژوان
پیناسانە:

1-دیالوگ (گفتگوی نیوان دوو کەس یان
زیاترە)⁽²⁾.

2-دیالوگ (ئەو رستە و وشانەیه لە نیوان
کاراکتەری شانۆگەرییەکاندا دەوترین)⁽³⁾.

3-دیالوگ (ب واتایا هەشەیفین و ئاخفتن دگەل
ئیکدی و لیکگوهارتتا هزر و بیرانە، و د هوزان،
داستان، دەقین درامایی و دەقین فیلماندا دەیتە
بکارئینان)⁽⁴⁾.

د ئەقان پیناساندا ئەم دگەهینە وی ئەنجامی کو
دیالوگ بریتیه ژ ئاخفتنا دناقبەرا دوو کەسان دا
یان زیدەتر، کو ئەؤ ئاخفتنە بو مەرەما لیکگوهارتتا
هزر و بیران دەیتە ئەنجامدان.

1-3-ئەركین دیالوگا درامایی:

- 5- هاریکاریکون د ئافراندا شیوی دراماییدا دکهت، کا چ شیوهیه: (تراژیدیا، کومیدیا یان میلودراما).
- 6- دهسته بهر کرنا کاریگه ریپن جه قسه نگی (سیمبولیک)⁽⁷⁾، بهلی (ریموند هال) جودا ژ فان ئه رکان، ب تنی سی ئه رکان بو دیالوگا درامایی دهستیشان دکهت:
- 1- ئافراندا که شه کی گشتی.
- 2- دیار کرنا که سایه تیان.
- 3- پیشغه برنا گریی⁽⁸⁾، وهک دیار دبیت ئاماژه دان ب ئه رکیپ دیالوگا درامایی ژ که سه کی بو که سه کی دیتر دهینه گهۆرین.
- (روح الله مهدی پور) د دهه خالاندا ئاماژه ب ئه رکیپ دیالوگی کرییه:
- 1- دیالوگ بابته تی بهر فرهه دکهت و رویدانان پیشغه دبهت.
- 2- هاریکاریی د دانه نیاسینا که سایه تیان و سالوخته تین کریارین مروقیپ دراماییدا دکهت.
- 3- زانیاریان ددهته خوانده فان و ته ماشه فانان.
- 4- جهی دهستیشان دکهت.
- 5- دهمی دهستیشان دکهت.
- 6- رولی گرانی فه گپرانی کیم دکهت یان ناهیلیت و دیمه نی بهر فرهه دکهت.
- 7- که شی ئیکانه و ماندیکه کیم دکهت.
- 8- رویدانین بابته تی ئاسایی و که تواری ددهته خو یا کرن.
- 9- هاریکارییا ئاماده بوونه کا په سه ندکری و ئاساییا مرو فان د رویدانین بابته تیدا دکهت.
- 10- هاریکاره د کیم کرنا ئاماده بوونا نفیسه ری د دهقی بابته تیدا⁽⁹⁾، ههروه سا د په رتوو کا (شناخت عوامل نمایش) دا، ئه رکیپ دیالوگا درامایی دفان ههشت خالاندا هاتینه دیار کرن:
- 1- که شه سه ندنی ب بابته تی دبه خشیت و رویدانان پیشغه دبهت.
- 2- تاییه تمه ندین که سایه تیان، (که سی کو دبه یفیت، نهو که سی دیالوگ دگهل دهینه نه نجامدان و نهو که سی به حس ژی دهینه کرن) دیار دکهت.
- 3- هزر و دیتین که سایه تی دیار دکهت.
- 4- په یوه ندیا دناقه را که سایه تیان دیار دکهت.
- 5- وینه سازیی دکهت، واته نهو رویدانین کول دهرقهی دیمه نی دهینه رویدان ب شیوهیه کی وهسا لسه ر دهی شانوی دهینه گوتن کو وینی نهو رویدانان چپووی دناؤه هزرا ته ماشه فانیدا دروست دبیت.
- 6- جهی دهستیشان دکهت.
- 7- دهمی دهستیشان دکهت.
- 8- دیمه نی دروست دکهت، کا دیمه نی شاده یان یی ب خه م و کوفانه، دیمه نی نه دیاره یان دیمه نه کی ئاسایی⁽¹⁰⁾، هه رچه نده نهو ئه رکیپ کو ژ بو دیالوگا درامایی دهینه دهستیشان کرن دهندهک خالاندا ژ بسپوره کی بو ئیکیدا د چهن دین خالاندا هه قشکی هه یه، بهس وهک یا دیاره کو د هه مان ده مدا دهندهک خالاندا ژی جودا هییهک هه یه.

شەنگەستین کەسایەتیان و ڤەگۆھاستن و بەرجەستە کرنا کەشی دیمەناہ، ئەوا کۆ ھاریکاریا خواندەڤان و وەرگری لسەر تیگەھشتنا سروشتی رویدان و کەتوران دکەت⁽¹²⁾، وەك دیار دبیت کۆ ھەر ئەو حەزا درامایە کۆ دبیتە ئەگەر دیالۆگ ب وان ھەمی ئەرکین گرنگ رابیت، و ھەر وەسا ئەرکین دیالۆگی دڤان سی خالان ژى دا ھاتیە دیار کرن:

1- دیار کرنا ناخی کەسایەتیان.

2- دەربرین ژ ھزرین جوراوجور.

3- پێشڤەبرنا رویدان و پالدا نا بابەتی بۆ بەرەڤ پێش⁽¹³⁾.

ھەر وەسا (عادل النادی) چوار ئەرك ژ بۆ دیالۆگا درامایى بڤى ئاواى دەستیشانکرینە:

1- دانەنیاسینا کەسایەتیان.

2- دەربرین ژ ھزران.

3- پێشئێخستنا رویدانان.

4- ھاریکارە بۆ دەرھینانا کارى درامایى⁽¹⁴⁾، و ھەر وەسا (خلوف مفتاح) د ناما خو یا دکتوراییدا، ئەرکین دیالۆگا درامایى دڤان سی خالاندا کورتکریە:

1- وینە کرنا کەسایەتیان و پێشکیشکرنا وان.

2- پێشڤەبرنا گرییی و رویدانی و گەشەپیدا نا ھەڤرکیی.

3- ئەرکی جوانیا ھونەری⁽¹⁵⁾، د پەرتووکا (أزمە المسرح السعودی) ژى دا ئەڤ سی ئەرکین لڤوارى بۆ دیالۆگا درامایى ھاتینە دەستیشانکرن:

ھەر وەسا ھندەك د وى باوهریى دانە کۆ ژ بۆ دیالۆگی سی ئەرکین بنیاتی ھەنە کۆ سیڤەتی درامى پى دبهخشن، ئەگەر ئەو نەھیتە دەستەبەر کرن، دى دیالۆگ درامایە تا خو ژ دەست دەت و دى ژ ھندى دەرکەڤیت کۆ دیالۆگە کا درامایە، یا ئیکى ژ وان ئەرکان، پێشڤەبرنا گریییە، ئەڤە یە کۆ درامایى ژ دەستپیکى بۆ گرییی و ھەتا دگەھیتە چارەسەریی ڤەدگۆھیزیت، و ھەر ئەو کۆ لایەنێن ھەڤرکیی دیار دکەت و بەرڤرەھ دکەت و پال دەت و بەھایى دەتە کارى درامایى، و یا دوویى ئاستى وان یى رەوشەنیری و نیازا وان د کار و دەستکەڤتى و گرنگی پیدانین ئەواندا دیار دبیت، یا سیی چێژ وەرگرتن ل جوانیى، ھەمی کەسایەتى د دیرۆکا دراماییدا وەسا دیار دبن کۆ رەھوانن و شیانین وەسفکرنا خو و شیانین وەسفکرنا یین دیت ژى ھەیه، بۆ نمونە ئەڤیندار وەسفا ھەستى ئەڤیندارى دکەت و مروڤین سیاسى ژى گوتاریی ژین ژبھاتینە⁽¹¹⁾، ئانکۆ د دراماییدا ھەر ئیک ژ کەسایەتیان ب مەرەما بەخشینا چێژى و ل دەستەدانا درامایە تا بەرھەمی، لدویڤ کەسایەتى و پلا جفاکیا خو ب زمانى خو دپەڤیت.

د ھەمان دەمدا دەمى بەحسى دیالۆگی ب شیوہیە کى گشتى دەیتە کرن، لدوور ئەرکین وى ھندەك وى چەندى دەر دبرن کۆ (ئەرکی دیالۆگی ھەلگری حەزە کا درامایە، ئەو ژى پێشڤەبرنا رویدانان و دروستکرنا ھەڤرکیییە، و دیار کرنا

- 1- پێششەهەربنا گرییی: ئەشە فەگواستەنە ژ دەستپێکی هەتا دگەهیتە گرییی و پاشان بو دویمایکی و چارەسەریی، و لسەر نفیسەرییە کۆ فە کۆلینا دیالۆگی بکەتە رستەرستە دا کۆ پشکینا تەمامەتیا رولی خۆیی کارا بکەت و بو پالدا نا بابەتی هەتا دگەهیتە دویمایکی.
- 2- وینە کرنا کەسایەتیان: فیری زانیاری لسەر رول و ئالۆزی و هزر و هەستین ئەواندا دیار دیت و هەر ب ریکا دیالۆگی رەهەندین تایبەت ب ئەوان دیار دبن، یان ب لایی کیمیفە دیتە کاشتی لسەر کەسایەتیان دیار دکەت.
- 3- چێژەخشین: دقیت یا خوشی بەخش بیت و هەلگری جوانی و سادەیی و خوشیی و تیگەهین و هەهە ژ لگەل هەستین خەلکیدا بیت، ب شیوہیە کۆ وەرگر هەست ب ئەوان پەیفین کۆ دەینە گوتن ژ لایی کەسایەتیانفە بکەت⁽¹⁶⁾.
- لسەر ئەفان هەمی ئەرکین جوداجودا کۆ ژ لایی کەسانین جیاوازفە بو دیالۆگا درامایی هاتینە دەستپێشانکرن*، ئەم دگەهینە وی ئەنجامی کۆ دیالۆگ چەندین ئەرکین گرنگ دناؤ دەقی دراماییدا جی ب جی دکەت، کۆ ئەم دشیین وان ئەرکان دقان چەند خالین لخوا ریدا کورت بکەین:
- 1- دانەنیاسینا کەسایەتیان و ئاشکرا کرنا هەلوپست و دەروون و هەست و سۆزین وان.
- 2- رویدانی پێششە دەت و دبیتە ئەگەری دروست بوونا هەفرکیی.
- 3- دەم و جەهی دەستپێشان دکەت.
- 4- گرییی پێششە دەت و دبیتە ئەگەری ئەکرن و ب دویمایک ئینانا وی.
- 5- ب هەبوونا ئاواز و ریتمی، جوانیا هونەری دروست دکەت و دبیتە ئەگەری هندی کۆ چێژی ب خواندەفان و تەماشەفانان بەخشیت.
- 6- دبیتە ئەگەری کیم بوونا رولی ئەگەری و نفیسەری دەقیدا.
- 7- هاریکاریا خواندەفان و تەماشەفانان دکەت بو دیارکرنا کەش و سروشت و کەتواری ...
- 8- ئیک ژ سەرەکیترین رەگەزی دراماییە بو فەگواستەن زانیاریان.
- ئەؤ هەشت خالین مە ئامازە پیکری، ب گرنگترین وان ئەرکان دەینە هژمارتن کۆ دیالۆگا درامایی پی رادبیت.

2- پراکتیک کرنا ئەرکین دیالۆگا درامایی د

بەرجهستە کرنا ناخەرۆکا حەیرانوکا

کور دیدا

ئەم دی هەول دەین هەمی ئەو ئەرکین مە بو دیالۆگا درامایی دەستپێشانکرن د ناخەرۆکا حەیرانوکا کور دیدا بەرجهستە بکەین:

1- دانەنیاسینا کەسایەتیان و ئاشکرا کرنا هەلوپست و دەروون و هەست و سۆزین وان:

د حەیرانوکیدا ب شیوہیە کۆ ئاشکرا بەحسی کەسایەتیان هاتیە کرن و دەمان دەم ژی دا هەلوپست و حەزا وان تیدا هاتیە دیار کرن. د ئەؤ

ژ واری خو دەر بە دەرین⁽²⁰⁾

وەك دیار دبیت كۆ د حەیرانوکییدا زۆر ب
باشی ئەرکی دیالۆگا درامایی د دانەنیاسینا
كەسایەتیان و روونكەرن و دیار كرن ناخ و
دەروونی وان هاتیە جی بە جی كرن.

2-2- رویدانی پیشقە دەت و دبیتە ئەگەری
دروست بوونا هەفرکی.

2-2-1- پیشقە برنا رویدانی:

دیالۆگ د حەیرانوکی ژى دا هەروەك دیالۆگا
درامایی دبیتە ئەگەری پیشقە برنا رویدانان، وەك د
ئەڤ نمونا لخواړیدا دیار كۆ كچك دبیت و كور
بەرسقی ددەت:

كوركو دینو:

تە د دەری خانیکى بابى من هەلبورى،

تە سلاڤ نه كر...

بەلى كراسى من بى درپای بو،

تە شەرم ژى كر...

كچكى دینى:

من نه ژ بەر وى چەندى بو..

كراسى تە بى درپای ل نك من،

ئەتلهسى هندی بو..

لى من ژ بەر قى چەندى بو:

خەلك و عالەم دا بیژن:

ئەڤ كوركو یارى قى كچكى بو..⁽²¹⁾

د ئەڤ نمونا سەریدا زیدهبارى وى چەندى كۆ
ئامازە ب بورین و سلاڤ نه كرنا كوركى ددەت، د
هەمان دەمدا د هەر دوو نیقە دپیرین دویمایكا

نمونا لخواړیدا كچكى بقى ئاوابى لاوكى خو دایە
نیاسین:

ناڤى لاوكى من حەسەنه..

سەر مەزنە، لیڤ له گەنه..

تو ب خودى كەى

هەكە تو من ب روژ دینى

بمن نه كەنه..⁽¹⁷⁾

هەروەسا د نمونە كا دبیتدا، كور بقى ئاوابى
يارا خو ددەتە نیاسین.

كوركو: ناڤى يارا من حەله

ل دەستى طەشتە، ل ملی مەنجەله

باكەكى هاتا دەرسوكا وى هاقیت

نیقە كا سەرى وى كەچەله⁽¹⁸⁾

هەروەسا د دیالۆگین حەیرانوکییدا ئامازە ب
ناخى كەسایەتیان ژى هاتیە دان، وەك دڤى
نمونییدا هاتی كۆ ئامازە ب خائین بوونا كورى و
بى بەخت بوونا كچكان كرییه:

وہختە وەختە

سپپەرى گرتن سوپلاڤ و تەختە

كوركى خائینه،

كچكا بى بەختە⁽¹⁹⁾

هەروەسا دڤى نمونا حەیرانوکا لخواړیدا كچكى
كەسایەتییا خو بقى ئاوابى بو كوركى دایە نیاسین:

كوركو دینو:

ئەم جیرانین دەر بە دەرین

ئەم قەرەچین موخل كەرین

ئەم رەبەنین خولى سەرین..

ئەزا نەساخم، ئەزا تاوی مە
 -ئەری هەفال ئەو جلکیت کی نە..؟
 -جلکیت لاوی نە
 مەنجهل ساخ بینه..
 دار هسك بینه..
 ئافك گەرم بینه..

ئەزا ساخم، وەکی بفری مە.. (23)

د فئ حەیرانوکیدا کۆ کچ دیتنا خو لدوور
 شوستنا جلکین باب و لاوی خو ددەتە دبارکرن،
 د چاوانیا دەرپرینی لدوور جلکین بابی خو، ئەو
 چەند دیار دبن کۆ کچی هەفرکیه کا دژوار دگەل
 بابی خو هەیه و ئەف شیوازی دەرپرینی دبیته
 ئەگەری دروستبوونا هەفرکیی.

د نمونە کا دیتردا کۆ کەسایه تیا کچک ب
 ئەنجامدانا دیالوگا وی حەیرانوکی رادبیت، ب
 شیوهیه کی توند هیرش بو سەر کەسایه تیا کۆری
 هاتییه کرن کۆ بی گومان چاقری دروستبوونا
 هەفرکیه کا توند ژ لایی کۆرپه دهینه کرن.

کۆرکۆ دینو نیفه - نیفه

تو قەرەچی موخل ب ملی فه

ئەگەر تە ئەز نەفیم،

ژیت کەری فه (24)

وەک دیار بووی کۆ د حەیرانوکی ژی دا،
 دیالوگا وی رۆل د دروستبوونا هەفرکییدا هەیه.

2-3-3- دەم و جەهی دەستیشان دکەت.

2-3-1- دەستیشانکرن دەمی:

حەیرانوکی ئاماژە ب ئەگەری رویدانا رویدانه کی
 دکەت کۆ وان جوړه رویدانان رۆله کی بەرچاډ د
 پیشقه برنا رویداناندا هەیه، ئەو ژی گوتگۆتکین
 خەلکینه کۆ د جفاکی کوردیدا فان گوتگۆتکان
 کاریگەری لسەر ئاراستی رویدانان هەیه.

هەر وەسا دفی نموننا خواریدا کەسایه تیا کچ
 ئاماژە ب رویدانا ماچکرن خو ژ لایی کۆرپه و
 ریکا چاره سەرییا وی دکەت:

کۆرکۆ دینو

ل من هات و هەیفکۆکا کەوچەرینی

شەفه قی لی دا بوو رهخ پەنجەری رهخ کولینی

دی تو وەرە راموسانە کی د سەر جانی من دا

بەردە

هەکە دایک و بابی من گۆت چ بوو چ نەبوو

ئەز دی بیمی خولام بوو هات جهوری بدەتە سەر

ماهینی (22)

کەواتە دیالوگا حەیرانوکی هەر وەک دیالوگا

درامایی رۆل د پیشقه برنا رویداناندا هەیه.

2-2-2- دروستکرن هەفرکیی:

دیالوگین حەیرانوکی ژی ئەرکی دروستکرن

هەفرکیی دگێرن، وەک دفی نموننا حەیرانوکییدا کۆ

تیدا دوو پرسیار ئاراستی کچی دهینه کرن:

-ئەری هەفال ئەو جلکیت کی نە..؟

-جلکیت بابی نە..

مەنجهل د شکەستینه

دارک تەر بینه

ئافك سار بینه..

گوندی مە یی ب گۆم بەتە
یی لی دگەرن دو سەد مللەتە
ئەفینا من و دوستا من
یا لمە بوویە هزرەتە⁽²⁷⁾

د نمونە کا دیتزدا وەسفا دەشتا سەرسنگی
هاتیبە کرن:

دەشتا سەرسنگی چەندا بدارە
قەمارەك هاتو چەندا بکارە
ئەز چوم بەراھیی من پرسیارە
لاوی من باش چاوشە،
یان قوماندارە⁽²⁸⁾

بفی شیوہی بو مە دەردکەئیت کۆ جھین
جوراو جور ژ لایی دیالوگا حەیرانوکی وەك
دیالوگا درامایی دەیتە دەستیشانکرن.
2-4- گرییی پیشفە دەت و دبیتە ئەگەری قە کرن
و ب دویمایک ئینانا وی:

دیالوگین دناؤ حەیرانوکیدا رۆلەکی گرنگ د
پیشفەبرنا گرییی و قە کرنا وی دا هەنە، هەر وەك د
ئەقی نمونە حەیرانوکی یا لخواړیدا دیار دبیت، کۆ
نەبوونا دایکی و نەبوونا بابی بو کەسایەتیا کۆری
کۆ دیالوگی ئەنجام ددەت بوویە گرییە کا مەزن د
ریکا وی دا بو گەهشتن ب یارا خو، د هەمان
دیالوگدا هەولا قە کرنا گرییی ب چوونە سەر
چیاپەکی بلند و دوعا کرن بو خودی دەیتەدان:

د ئەقی نمونە لخواړیدا ئاماژە ب دەستیشانکرن
دەمی هاتیبە هاتیبە کرن ب گەرم بوونی:

هاتیبە دونیا گەرمە
قەمیسکی پافیزە
کتانی نەرمە

دا تە خوازم

من ژ بابی شەرمە⁽²⁵⁾

هەر وەسا د ئەقی نمونە لخواړیدا ئاماژە ب دەمی
شەقی هاتیبە کرن:

شەقە ل من و بەژنا بلند کرە دۆمە

ترازی بیبە هاتیبە قییلی

پیروبیبە ماخراب ل هنداؤ سەری من و تە بوونە
کۆمە

خوہزی مرادا من و کچکا دەلال حاسل بیا

بلا ب شەر چووبان عەرەب و رۆمە⁽²⁶⁾

وەك دیار بووی کۆ د حەیرانوکیدا دەم ب
شیوہیەکی باش دەیتە دەستیشانکرن.

2-3-2- دەستیشانکرن جھی:

د دەستیشانکرن جھی ژی دا، دیالوگین
حەیرانوکی هەر وەك دیالوگا درامایی رۆلەکی
بەرچاؤ و گرنگ دگپیت، هەر وەك د ئەق نمونە
لخواړیدا کۆ ئەنجامدەری دیالوگی گوندی خو ب
وی چەندی ددەتە نیاسین کۆ گوندی وان خودان
گوم بەتە و د هەمان دەمدا جھی لیگەریانا
هژمارە کا زۆرا خەلکیبە:

دهيته کرن و ههر هه بونو وی ئاوازییه ژی کۆ
دبیتسه ئه گهری وی چهندی کۆ خوانده فان و
گۆهدارین حهیرانوکی و خوانده فان و ته ماشه فانین
درامایی چیژی لی بیسن، ههروهک د قی نمونیدا
ههست پی دهيته کرن:

وهه مالا مه شهفه کی

دا بو ته لیتم گراه کی

دی که می قهلیا پاهیزه کی

هه که خه لکو عالمی گوت کانی؟

دی بیم کتکی خار و لبن ته به کی⁽³¹⁾

د ئه قی نمونسا سهریدا، زیده باری هه بونو
سهروایی کۆ بوویه ئه گهری دروستبوونا ئاوازه کا
خوش، ئه م دبینن کۆ د دابه شکرنا هژمارا بر گادا
جوړه هونه رهک تیدا هاتیبه بکارئینان کۆ ئه و ژی
هیدی هیدی دریژبوونا ئاوازییه، هژمارا برگان ل
نیقه دیره کی بو نیقه دیره کا دیتر هیدی هیدی دریژ
دبن، ب شیویه کی کۆ نیقه دیره ئیکی ههشت
برگه نه، به لی نیقه دیره دووی و سیی ب نهه
برگه یی هاتینه فه هاندن و نیقه دیره چاری خودانا
دهه برگیه و بو نیقه دیره پینجی و دویمه کی
هژمارا برگان زیده دبن بو یازده برگان.

د قی نمونی ژی دا هاتیبه:

ههری کورۆ کورپی خاله تی

قه دا بکه فت ل مه عریفه تی

تو دوانزده ژنا بینی وهز

لنگی خوه نانا قیم وی داوه تی⁽³²⁾

کچکی دینی ئه زی ب خه م

نزام دی فان خه ما چلیکه م

من نه دایکه، نه بابه

نزام دی گازندا خو بو کی که م

دی راجم چمه سهری چپایه کی بلند

بو خو دوعا ژ خودی که م

خودی پی مه زنه به لکه

شولا من و یارا من ژی چیکه ت⁽²⁹⁾

د قی نمونسا لخوا ریدا سی گری د ئیک دیالوگدا
هاتینه فه کرن، ئه و ژی هه بونو ریی د چپایی بلند
دا، و هه بونو ئافی د گه لییت کویردا و ههروه سا
ب یار کهفتنا کچین دوازه سالییه:

چپاکیت بلند بی ری نابن

گه لییت کویر چو جارا بی ئاؤ نابن

کچکین کچین ژ دوازه سالی پیقه

ل مالا بابی بی یار نابن⁽³⁰⁾

ههروهک دیار دبیت کۆ دیالوگدا حهیرانوکی
زیده باری وی چهندی کۆ شیان هه نه د ئیک
دیالوگدا ئاماژه ب هه بونو گرییه کی و فه کرنا وی
گریی بدهت، د هه مان ده مدا دشیت ئاماژه ب
چه ندین گرییان و فه کرنا وان ژی بدهت.

2-5- ب هه بونو ئاواز و ریتمی، جوانییا هونه ری
دروست دکه ت و دبیتسه ئه گهری هندی کۆ چیژی
ب خوانده فان و ته ماشه فانان بیه خشیت.

د دیالوگدا حهیرانوکییدا ههروهک دیالوگدا
درامایی، ب ئاشکرایه ههست ب هه بونو ئاوازی

بابکی خوب کوژه

دایکی ههییکه

ژنا خو بهرده،

ههسپی خوب فروشه

رهزکی خوب ده.. من ب خوبینه⁽³⁴⁾

د فئ حهیرانوکییدا بۆ مه دیار دبیت کۆ پرانییا
ئهو ئهركین کۆ کریارا شه گپرانئ د بهرهه مین
دبیرین ئهدهبیدا (ژ بلی درامایی کۆ دیالوگا وی
ژی رۆله کی مهزن دگپرت) جی به جی دکهت، د
حهیرانوکییدا دکهفته سهر ملین دیالوگی.

2-7- هاریکارییا خواندهفان و تماشهفانان دکهت

بۆ دیار کرنا کەش و سروشت و کهتواری... .

دیالوگا حهیرانوکی رۆله کی بهرچاؤ د دیار کرنا
کەش و سروشت و کهتواریدا دبیت، ههروهک د
فئ حهیرانوکییدا هاتی:

حهیران تیت گهلیکیت تیاری

ره نیییت بهفری ژئ تینه خاری

ئەز گۆری گیفکی بيم،

یا کولسەر کالکا گهماری⁽³⁵⁾

ئاماژهدان ب ره نیییت بهفری باشترین نمونهیه
کۆ بۆ مه دیار دبیت د حهیرانوکییدا ب ئاوايه کی
باش ئاماژه ب کەش و سروشت و کهتواری دهیته
کرن.

2-8- ئیک ژ سهره کپیرین ره گهزی دراماییه بۆ

فه گۆهاستنا زانیاریان.

دیالوگا حهیرانوکی رۆله کی گرنگ د

فه گۆهاستنا زانیاریاندا ههیه، بۆ نمونه:

د فئ حهیرانوکییدا ئەم دبینن کۆ زیدهباری وی
چهندی کۆ لهر زیده بوونا هژمارا برگه کی دنایهرا
نیقه دیپرا ئیکی و دویدا کۆ بوویه ئە گهری
دریژبوونا ئاوازی، د ههمان دهمدا وه کههه فییا
سهروایی دنایهرا نیقه دیپرا سینی ل هه بوونا وی
چواریدا ههیه، به لئ نیقه دیپرا سینی ل هه بوونا وی
سهروایی هاتییه بی بههر کرن، ئەفه ژی بکارینانا
جووره هونه ره کییه د حهیرانوکییدا کۆ تیدا ژ هندهک
روویانقه لاساییا روخسارییا هۆزانین کلاسیکی
بهیته کرن، چونکی د هۆزانا کلاسیکیدا ئەف شیوی
روخساری بۆ قالبی چوارین دهاته بکارینان.

وهک دیار دبیت کۆ حهیرانوک ب مهرهه
پهیدا کرنا ئاوازی بۆ نیقه دیپرا خو په نایی دهته
بههر بکارینانا سهروایی و ئەفه ژی د دهمه کیدایه
کۆ ((سهروا د پرانییا شعرا فولکلورییدا ب رۆلی
ریکخستنئ رادبیت و ب تایهتی د شعرین بی
کیشدا))⁽³³⁾ و حهیرانوک ژی بی گومان ب جووره
هوزانه کا فولکلوری و بی کیش دهیته هژمارتن.

2-6- دبیته ئە گهری کیم بوونا رۆلی فه گپرانئ و
نقیسهری د دهقیدا.

د دراماییدا دیالوگ رۆلی فه گپرانئ کیم
دکتهت، به لئ د حهیرانوکییدا دیالوگ رۆلی
فه گپرانئ ب ئیکجاری ناهیلیت، وهک د فئ نمونا
لخواریدا دیار دبیت:

کورکو دینو..

وهیه.. وه نینه

دیتنا سهر بانا فایده تی نینه

دشیانداپە وان ئەرکان ب تەمامی جی بە جی بکەت.

3- دیالۆگا حەیرانوکی رۆل د پیشفەبرنا رویدانان و دروستبوونا هەفرکییدا هەپە.

4- دیالۆگا حەیرانوکی هەرۆک دیالۆگا درامایی رۆل د پیشفەبرنا گرێیدا هەپە و دبیتە ئەگەری قە کرن و ب دویمایک ئینانا وی.

5- دیالۆگا حەیرانوکییدا هەست ب هەبوونا ئاوازی دەپتە کرن کۆ ئە ئاوازه ژى هەبوونا خو ژ سەرۆادار بوونا نیفەدپێن حەیرانوکی وەردگرت.

پەراویز

(1) کورسی و بەها درامیپەکان، ئەحمەد سالان، گ.شانۆ،

ژ(8)، سالی دووهم، سلیمانی، حوزەیرانی 2008، ل10.

(2) مەبەستەکانی گێرپانەوه له چیرۆکهکانی (مارف بەرزنجی) دا، د.شوکرپە رهسول ئیبراهیم، گ.زانستی مروفاپەتی، ژمارە(12)، زانکوی سەلاحەدین، هەولێر، 2001، ل36.

(3) فەرھەنگی شانۆیی، کامەران سوپان، زنجیرە کتیبی ئینستیتیوتی کەلەپوری کورد، چاپخانە: تیشک، سلیمانی، 2004، ل35.

(4) اناتومی و ساختار درام، نصرالله قادری، کتاب نیستان، چاپ و صحافی کانونچاپ، چاپ دوم، تهران، 1386، ص316.

(5) ناوەرۆک و تەکنیکی درامای کوردی (1991-2002)، یاسین رهشید هەسەن، نامەى ماجستیر، زانکوی سلیمانی، کۆلیژی زمان، 2004، ل105.

(6) بێرە: (اناتومی و ساختار درام، نصرالله قادری، ص333).

(7) بێرە: (همان مصدر، ص316-320).

نەچە چەما

چەم د سارن

تژی مشکن

پری مارن

دی بلا کچک کراسیت کتانی نەکەنە بەر خو

خال و نیشان تیرا دیارن⁽³⁶⁾

د ئەفی نموونا سەریدا زانیاری لدوور (چەم)ان و کراسیت کتانی هاتیپە دان، کۆ لدوور چەمان ئەو زانیاری گەهانیدیپە کۆ زیدەباری وی چەندی د سارن، د هەمان دەمدا مشک و مار ژى تیدا هەنە، و هەرۆهسا لدوور کراسیت کتانی ئەو زانیاری پیشکیش کریپە کۆ ئەو جووری کراسی دەمی کچک دکەنە بەر خو، خال و نیشانیپان وان تیرا دیار دبن.

وەک دیار بووی کۆ دیالۆگا حەیرانوکی د شیانداپە هەمی ئەرکین دیالۆگا درامایی ب شیوہیەکی بەرچاژ جی بە جی بکەت.

ئەنجام

ئەم دفی قە کۆلینیدا گەهشتینە فان ئەنجامان:

1- حەیرانوکی لسەر بنیاتی دیالۆگی هاتیپە ئافاکرن و ئەو چەندە ب مەزنترین تاییەتەندییا حەیرانوکی دەپتە هژمارتن.

2- هەمی ئەو ئەرکین دیالۆگا درامایی د دراماییدا جی بە جی دکەت، دیالۆگا حەیرانوکی ژى

- (8) کتابە المسرحیە، ریموند هال، ت: صبری محمد حسن، المرکز القومی للترجمه، الهئیە المصریە العامه للکتاب، القاہرہ، 2011، ص 207.
- (9) اموزش داستان نویسی، روح الله مهدی پور عمرانی، انتشارات تیرگان، چاپ خانه گلرنگ، چاپ نخست، تهران، 1386، ص 186.
- (10) بنیپره: (شناخت عوامل نمایش، ابراهیم مکی، انتشارات صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، چاپخانه انتشارات سروش، چاپ دهم، تهران، 1394، ص 137-140).
- (11) بنیە المسرحیە الشعریە فی الادب المغاربی المعاصر، عزالدین جلاوجی، رساله الماجستير، جامعه المسیله، کلیه الاداب و العلوم الاجتماعیە، قسم اللغة العربیە و ادابها، 2009-2008، ص 174.
- (12) الحوار فی شعر عبدالله البردونی، نوفل حمد خچر الجبوری، رساله الماجستير، جامعه الموصل، کلیه التریبە، اللغة العربیە، 1432 هجری - 2002 م، ص 105.
- (13) الحوار فی شعر عبدالله البردونی، نوفل حمد خچر الجبوری، رساله الماجستير، ص 107.
- (14) بنیپره: (1- مدخل الی فن کتابه الدراما، الأستاذ عادل النادی، نشر و توزیع مؤسسات عبدالکریم بن عبدالله، الگبعه الاولی، تونس، 1987، ص 34.
- 2- البناو الدرامی فی المسلسل التاريخی، ایمان عبدالعزیز المخیند، مجله ژوات، العدد (32)، مجله یقافیە الکترونیە شهریە، مؤسسە مؤملون، الرباگ، 2017، ص 16).
- (15) بنیپره: (شعریة الحوار فی الخطاب المسرحی الجزائري من 1962 الی الآن، خلوف مفتاح، رساله الدكتوراه، الجمهوریة الجزائریة الیمقراتیة الشعبیة، جامع الحاج لخضر - باتنة، کلیة الآداب و اللغات و الفنون، قسم اللغة و الأدب العربی، السنة الجامعیة 2014-2015 م، ص 110-117).
- (16) أزمه المسرح السعودی، یاسر مدخلی، ناشری للنشر الالکترونی، نشر الکترونی فی یولیە 2007، ص 60-61.
- * ژ بلی فان کەسایە تییان، چەندی نقیسەر و رەخنە گرین دیتەر ژ دیتنا خو لسهەر ئەرکین دیالوگێ دیار کرییە، بەلێ ژ بەر وەکەه قییا وان بێر و بۆچوونان و هەر وەسا ژ بەر سنووردار بوونا قی قەکو لینی، مە ب تنی ئاماژە ب هژمارەکا وان دیتن و بێر و بۆچوونان داینە.
- (17) حەیرانو ک ژ تورێ زارگو تنا کوردان (قەکولین و دەق)، اسماعیل بادی، دەزگە هێ چاپ و وەشانان موکریانی، چاپخانا خەبات، دھوک، 2001، ل 40.
- (18) حەیرانو ک ژ کەلە پووړی کوردی، حجی جعفر، پشکا ئیکتی، چاپخانی رۆشنییری و لاوان، هەولێر، 1989، ل 26.
- (19) حەیرانو ک، احمد عبدالله زەرۆ، مگبعه الزمان، بغداد، 1987، ل 60.
- (20) دلینی (حەیرانو ک)، سەرفراز عەلی نەقشەبەندی، مگبعه سومر، 1986، ل 32.
- (21) هەمان ژیدەر، ل 28.
- (22) حەیرانو ک، عبدالعزیز خییاگ، دەزگە هێ سپیریژ بۆ چاپ و وەشانان، چاپخانا وەزارەتا پەر وەردئ-هەولێر، چاپا ئیکتی، دھوک، 2002، ل 63.
- (23) دلینی (حەیرانو ک)، سەرفراز عەلی نەقشەبەندی، ل 44.
- (24) حەیرانو ک، احمد عبدالله زەرۆ، ل 21.
- (25) حەیرانو ک نامە یێن ئەقینداران، ادیب عبدالله، بەرگی ئیکتی، ژ وەشانان ئیکە تیا نقیسکارین کورد/دھوک، چاپخانا هاوار، چاپا ئیکتی، دھوک، 2006، ل 28-29.
- (26) حەیرانو ک، عبدالعزیز خییا ط، ل 65.
- (27) حەیرانو ک نامە یێن ئەقینداران، ادیب عبدالله، ل 50.
- (28) حەیرانو ک، احمد عبدالله زەرۆ، ل 32.
- (29) حەیرانو ک نامە یێن ئەقینداران، ادیب عبدالله، ل 72.
- (30) حەیرانو ک، عبدالعزیز خییاگ، ل 45.
- (31) حەیرانو ک، احمد عبدالله زەرۆ، ل 37.
- (32) حەیرانو کیت کوردی، ریکیش نامیدی، بەرگی ئیکتی، دەزگە هێ سپیریژ، چاپخانا خانی، چاپا ئیکتی، دھوک، 2010، ل 186-185.
- (33) جوداهی و وەکەه قیین کیشناسی د ناقبەرا (حەیران) و (حەیرانو ک) ییدا، مسعود جمیل رشید و محسن عارف صالح، گوٹارا زانکویا دھوک، پەربەندا: (19)، ژمارە (2)، زانستین مروفایەتی و کومەلناسی، چاپخانا زانکویا دھوک، کانوونیا ئیکتی 2016، ل 85.

- (34) حەیرانۆک ژ تورئ زارگوتنا کوردان (قەکولین و دەق)، اسماعیل بادی، ل46.
- (35) حەیرانۆک، احمد عبدالله زەرۆ، ل26.
- (36) حەیرانۆک نامەبیین ئەقینداران، ادیب عبدالله، ل16.
- ژێدەر**
ئیک/ پەرتووک:
أ/ ب زمانئ کوردی:
- حەیرانۆک ژ تورئ زارگوتنا کوردان (قەکولین و دەق)، اسماعیل بادی، دەزگەهئ چاپ و وەشانانا موکریان، چاپخانا خەبات، دھوک، 2001.
- حەیرانۆک ژ کەلەپوورئ کوردی، حجی جعفر، پشکا ئیک، چاپخانەئ رۆشنبیری و لاوان، هەولێر، 1989.
- حەیرانۆک نامەبیین ئەقینداران، ادیب عبدالله، بەرگئ ئیک، ژ وەشانین ئیکە تیا نفیسکارین کورد/دھوک، چاپخانا هاوان، چاپا ئیک، دھوک، 2006.
- حەیرانۆک، احمد عبدالله زەرۆ، مگبەعە الزمان، بغداد، 1987.
- حەیرانۆک، عبدالعزیز خیگ، دەزگەهئ سپیریژ بۆ چاپ و وەشانئ، چاپخانا وەزارەتا پەروەردئ-هەولێر، چاپا ئیک، دھوک، 2002.
- حەیرانۆکئ کوردی، ریکیش نامیدی، بەرگئ ئیک، دەزگەهئ سپیریژ، چاپخانا خانئ، چاپا ئیک، دھوک، 2010.
- دلینئ (حەیرانۆک)، سەرفراز عەلی نەقشەبەندی، مگبەعە سومر، 1986.
- فەرەهنگئ شانۆیی، کامەران سوبحان، زنجیرە کتیبئ، ئینستیتیوتئ کەلەپوری کورد، چاپخانە: تیشک، سلیمانئ، 2004.
- ب/ ب زمانئ عەرەبی:**
- أزمە المسرح السعودي، ياسر مدخلي، ناشري للنشر الالكتروني، نشر الالكتروني في يولية 2007.
- كتابة المسرحية، ريموند هال، ت: صبرى محمد حسن، المركز القومي للترجمة، الهيئة المصرية العامة للكتاب، القاهرة، 2011.
- مدخل الى فن كتابة الدراما، الأستاذ عادل النادي، نشر و توزيع مؤسسات عبدالكريم بن عبدالله، الطبعة الاولى، تونس، 1987.
- ج/ ب زمانئ فارسئ:**
- اموزش داستان نویسی، روح الله مهدی پور عمرانئ، انتشارات تیرگان، چاپ خانە گلرنگ، چاپ نخست، تهرآن، 1386.
- اناتومی و ساختار درام، نصرالله قادری، کتاب نیستان، چاپ و صحافی کانونچاپ، چاپ دوم، تهرآن، 1386.
- شناخت عوامل نمایش، ابراهیم مکی، انتشارات صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران، چاپخانە انتشارات سروش، چاپ دهم، تهرآن، 1394.
- دوو/ نامین ئەکادیمی:**
أ/ ب زمانئ کوردی:
- ناوەرۆک و تەکنیکی درامای کوردی (1991-2002)، یاسین رەشید حەسەن، نامەئ ماجستیر، زانکۆئ سلیمانئ، کۆلیژئ زمان، 2004.
- ب/ ب زمانئ عەرەبی:**
- الحوار في شعر عبدالله البردوني، نوفل حمد خضر الجبوري، رسالة الماجستير، جامعة الموصل، كلية التربية، اللغة العربية، 1432هـ - 2002م.
- بنية المسرحية الشعرية في الادب المغاربي المعاصر، عزالدين جلاوجي، رسالة الماجستير، جامعة المسيلة، كلية الآداب و العلوم الاجتماعية، قسم اللغة العربية و ادابها، 2008-2009.
- شعرية الحوار في الخطاب المسرحي الجزائري من 1962 الى الآن، خلوف مفتاح، رسالة الدكتوراه، الجمهورية الجزائرية الديمقراطية الشعبية، جامع الحاج لخضر -باتنة-، كلية الآداب و اللغات و الفنون، قسم اللغة و الأدب العربي، السنة الجامعية 2014-2015م.
- سئ/ گوٹارا:**
أ/ ب زمانئ کوردی:
- جوداهئ و وەکەهەقیین کیشناسئ د ناڤهرا (حەیران) و (حەیرانۆک) یدا، مسعود جمیل رشید و محسن عارف صالح، گوٹارا زانکویا دھوک، پەربەندا: (19)، ژمارە: (2)، زانستین

- مروڤایه تی و کومه لناسی، چاپخانا زانکویا دهوک، کانووینا
ئیکتی 2016.
- ب/ب زمانی عه ره بی: - البناء الدرامی فی المسلسل التاريخی، ایمان
عبدالعزیز المخیند، مجلة ذوات، العدد (32)، مجلة ثقافية
الکترونیة شهریة، مؤسسة مؤملون، الرباط، 2017.
- کورسی و بهها درامیبه کان، ئەحمەد سالار، گ. شانۆ، ژ (8)،
سالی دووهم، سلیمانی، حوزەیرانی 2008،
-مه به سته کانی گێرانه وه له چیرۆکه کانی (مارف به زنجی)
دا، د. شوکریه ره سول ئیبراهیم، گ. زانستی مروڤایه تی،
ژماره 12، زانکوی سه لاهه دین، هه ولیر، 2001.

الخلاصة

موضوع البحث بعنوان: (وظائف الحوار الدرامي في تثبيت محتوى حيرانوك الكوردي)، تناولنا في بداية البحث مصطلح الحوار و من ثم التطرق لبعض من تعاريفه لتوضيحه بشكل اوسع، بعد ذلك قمنا بعرض وظائف الحوار الدرامي حيث تخللتها الاشارة الى اراء كثير من الخبراء و المختصين في المجال حول هذه الوظائف ليسنى تحديد تلك الوظائف من وجهة نظر و تصورات كل واحد منهم و على اثر ذلك قمنا بتحديد وظائف الحوار الدرامي بعدد من النقاط.

حيث قمنا بعد تحديده لوظائف الحوار الدرامي في محتوى حيرانوك الكردي بتطبيق و تحقيق كل واحدة من تلك الوظائف.

و في نهاية البحث توصلنا الى نتيجة مفادها بأن الحوار في حيرانوك الكردي يحقق و بشكل واضح و جيد جميع وظائف الحوار الدرامي.

ABSTRACT

This paper is about (The function of dramatic dialogue in stereoscopic the content of Kurdish “Hayranok”). In this paper, at the beginning I enlighten the term dialogue, then after I research many definitions, I explain and clarify dialogue. After that, I speak about the function of dramatic dialogue where I refer to opinions and thoughts of many experts and scholars regarding functions of dramatic dialogue as each one of them explain the functions according to their own understandings. Once I collect and study all these different explanations, I identify the functions of dramatic dialogue in many points.

Then with examples, I implement the practical functions of dramatic dialogues in Kurdish “Hayranok” point by point.

In the conclusion, it becomes clear to me that dialogue in Kurdish “Hayranok” fulfills all functions of dramatic dialogues very clearly and very well.